

BİZ VARDIK BAŞLANGIÇTA

Prof. Dr. S. Çevik, Gediz University, Turkey <didem.ere1@gediz.edu.tr>

МЫ СТОЯЛИ У ИСТОКОВ

C. Çevik, профессор, доктор экономики, Университет Гедиз <didem.ere1@gediz.edu.tr>

Türk Dünyası'ndan gelen gençlerin ortak dil, kültür ve medeniyetlerini tanımalarını sağlamak ilkesini benimseyen Manas Üniversitesi çağdaş ve ileri bir eğitim vermeyi hedeflemiştir.

Kuruluşunun 20'nci yılında bu amaca her gün biraz daha yaklaşan Manas Üniversitesi, gelişimini artırarak sürdürmektedir.

Üniversitenin ilk yıllarında öğretim üyesi, sonra da yönetici olarak yaşadıklarımı, tecrübelerimi ve düşüncelerimi aktarmaya çalışacağım...

Eylül 1999 tarihinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak göreve başladığımda bazı tespitlerim olmuştu. Öncelikle ülkenin sosyal ve ekonomik görüntüsü tipik bir Doğu Bloku ülkesi görünümünde idi. Havaalanında görevli memurların ve polislerin davranış ve görev anlayışları ile havaalanının dizaynı, bindiğimiz otomobil ve geldiğimiz Issık Göl Oteli, Sovyet teknolojisinin ve sosyo-ekonomik yapısının tipik bir yansıması görünümü veriyordu.

Tam bir arayış ve geçiş sürecini taşıyan Kırgızistan ile Manas Üniversitesi'ni çok farklı düşünmek mümkün değildi. Çünkü görevde olan yöneticiler ile çalışanlar bu ekolle yetişmişlerdi. Onlar için en doğru ve uygulanabilir olan da kendi öğrendikleri, bildikleri bu sistemdi. Böyle olması da gayet doğaldı.

Ancak Sovyet ekonomisinin ve sisteminin dayandığı argümanların artık yeterli olmadığı da bir başka realite idi. Bu düşünce yapısında ama ileriye yönelik büyük umut ve ideallerle kurulan Kırgız Türk Manas Üniversitesi, Türkiye'nin yaşadığı tecrübeleri kardeş ve genç bir cumhuriyet olan Kırgızistan'a aktarma isteği ile yılların hasret ve ideallerini taşıyordu. Ama bunu anlatmak ve halka yaymak çok da kolay değildi. Çünkü Sovyetler Birliği'nin Kırgızistan'a gelirken mutlaka bir amacı ve stratejisi vardı. Türkiye'nin de şartsız bu girişimini farklı değerlendirenler olabilirdi. Nitekim Kırgız öğrencilerimden bazıları bana neden Türkiye'nin bu üniversitede ücretsiz eğitim verdiğini, neden önemli bir yatırım yaparak kaynak aktardığını sorguluyordu.

O günlerde az sayıda seçkin bir öğrenci topluluğuna piyasa ekonomisinin temel teori ve politikalarını anlatmaya çalıştığımda, önemli zorluklar yaşamıştım. Sebebi ise öğrencilerimin bu temel kavram ve konulardan çok uzak olmaları idi. Örneğin borsa, senet, çek, poliçe, banka gibi kavramları anlatırken öğrencilerimin bunları daha önce hiç görmediklerini ve bunlara ilişkin bilgileri olmadığını fark etmiştim.

Bu bağlamda öğrencilerimize bunları birinci elden anlatacak uzmanları Türkiye ve diğer ülkelerden üniversitemize davet ederek bankacılık, borsa ve sigortacılık konularında bir sempozyum düzenledik. Bu faaliyetimiz öğrenciler ve hocalarımız üzerinde önemli faydalar sağladı.

Daha sonra bu gençleri Türkiye'ye staja göndermenin gerekli olduğunu düşündüm ve Öğretim Görevlisi Sayın Ayhan Sürekin de yardımıyla Türkiye'nin çok önemli kamu ve özel kurumlarında (T.C. Merkez Bankası, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, İstanbul Altın Borsası, T.C. Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası, Tekfen) öğrencilerimiz için staj ve uygulama olanağı sağladık.

Bu, bizim verdiğimiz teorik piyasa ekonomisi bilgilerinin uygulaması olmuştur. Tabii ki bunun bir başka faydası da Kırgız öğrenci kardeşlerimizin 'Türkiye neden buralara eğitim yatırımı yapıyor' sorusunun bizzat cevabının verilmesini ve öğrenci, öğretim üyesi arkadaşlarımızın sözle değil, eylemle ikna olmasını da sağlıyordu.

Bundan başka İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde sadece bu sınırlı öğrenci kesiminin değil, tüm öğrenci ve hocalarımızın karşılıklı bilgi alışverişini mümkün kılan pek çok kongre, sempozyum ve seminerler tertipledik. Bu kongreler geçiş ekonomisi tecrübesi yaşayan Kırgızistan için önemli idi.

Bir başka katkı ise Sovyet sisteminin en yetersiz olduğu girişimcilik konusunda, Türkiye'nin en başarılı girişimcileri davet edilerek gerçekleştirildi. Girişimci gençlere bu bağlamda ilk kuruluş sermayeleri 'başarılı proje armağanı' olarak verildi.

Bunlar, iktisat politikası ve girişimcilik adına çok önemli bir uygulama idi. Kongrelerin halen devam ettiğini görmek, o günlerde ne kadar doğru bir projeyi başlattığımızın kanıtıdır.

Ayrıca Türkiye'de teknopark uygulamasının en önemli örneklerinden olan Ortadoğu Teknik Üniversitesi Teknoparkı'nı yanımıza alarak şimdiki Cumhurbaşkanı Sayın Atanbayev'in Ticaret Bakanlığı dönemindeki desteğiyle önemli girişimlerde bulunduk. Ancak sistemin tam oturmaması ve mevzuatın meclis üyelerince tam anlaşılabilmesi nedeniyle bu girişimden yeterli sonuç alamadık. Sovyet deneyimi ile yetişmiş yönetici bürokratlardan ve Meclis'ten o gün için bunun beklenmesi mümkün değildi.

Bir önemli diğer konu da başarılı Kırgız mezun öğrencilerimizi Türkiye'ye master ve doktora eğitimi yapmak amacıyla göndermektir. Bu konuda da önemli girişim ve çalışmalarımız oldu.

İktisat eğitimi adına en önemli mesele Kırgız ve Türk öğretim üyelerinin aynı öğrencilere verdiği eğitimde uyum ve tamamlayıcılık anlayışının olması idi. Bu da öğretim üyelerinin ön yargılarını atarak birlikte eğitim için bir araya gelip çalışmalarını ile mümkündü.

Gerekliyse birlikte yayın yapmak veya verdikleri eğitim konusunda birbirlerini bilgilendirmek gerekiyordu. Bu konuda da önemli mesafelerin alındığını çalıştığım dönemde gözlemledim.

Amaç çağdaş iktisat eğitimi verecek bilgili, gayretli idealist akademik kadronun gerçekleştirilmesi idi. Bu hem Kırgız hem de Türk öğretim üyeleri için geçerliydi. En önemlisi de bu mantıkla yetişecek genç bir akademik kadronun oluşturulmasıydı. Bunu şu an memnuniyetle müşahade etmekteyim.

Ülkemizde, Kırgızistan'da ve dünyanın farklı ülkelerinde hizmet eden, çalışan ve şirket kurup iş yapan Kırgız Türk Manas Üniversitesi mezunlarını görmek ve onlarla karşılaşmak bizi ayrıca mutlu

etmektedir. Yine aynı şekilde Manas Üniversitesi'nde okuyup mezun olan gençlerimizi önemli mevki ve işlerde görmek bana gurur vermektedir.

İstanbul'da geleneksel olarak her yıl düzenlenen mezunlar toplantısına bu sene ben de katıldım. İçlerinde bürokrat yönetici, özel teşebbüste çalışan ve girişimci olarak başarılarla imza atan mezunlarımız bu üniversitenin başarı simgeleridir. Ayrıca aralarındaki dostluk dayanışma ve işbirliğini görmekten ayrıca memnun oldum.

Gerek öğretim üyesi, bölüm başkanı, gerekse de dekan ve rektör vekili görevlerini yürüttüğüm dönemde bana, bölümüme ve fakülteme desteklerini esirgemeyen ve tam bir uyum içinde çalıştığımız merhum Kurucu Rektör Prof. Dr. Karıbek Moldobayev, Rektör Vekili Prof. Dr. Arif Çağlar ve Prof. Dr. Reşat Genç hocalarıma teşekkür ve şükranlarımı borç bilirim.

Yine bizi destekleyen bütün üniversitelere ve fakültemizde görev yapan hocalarıma teşekkür ediyorum.

Ayrıca rektör vekili olarak görev yaptığım 5 yılı aşkın bir sürede herkesin desteğini aldım. Üniversitede Türk Dünyası'nın ve özellikle de Türk Kırgız kardeşliğinin ve dostluğunun oluşumunu birinci amaç edindik. Bunda da başarılı olunduğunun kanıtı, ülkede ihtilal ve sıkıntılara rağmen, Kırgız Türk Manas Üniversitesi'nin her geçen gün kuruluş misyonuna uygun olarak gelişerek devam ediyor olmasıdır.

Üniversitelerin tarihinde 20 yıl kısa bir süredir. Ama bu 20 yılın 8 yılında öğretim üyesi ve yönetici olarak görev almak benim için onurlu bir görevdi. Özellikle bizim yönetim görevimizde başlatılan Türk Uygarlığı Kongreleri dönemin Kırgız cumhurbaşkanlarının himayesinde gerçekleşmiş olması üniversitenin misyonuyla örtüşen çok önemli bir çalışma idi.

Bu çalışmaların başmimarı Rektör Prof. Dr. Karıbek Bey'i ve dönemin Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. İlhan Şahin ve ekibini de kutluyorum.

Yine üniversitenin en önemli misyonlarından biri olan dil konusunda yapılanlar ve Kırgız Türk Dilleri Sözlüğü üniversitemizde bizim dönemimizde başlatılan çalışmaların bir ürünü olarak zikredilebilir.

Sonuç itibarıyla Kırgızistan'a gitmem, Kırgız Türk Manas Üniversitesi'nde çalışmam benim için hayatımın en önemli dönemeci olmuştur. Hele de bu güzel ülkede ve güzide üniversitede 8 yıl gibi uzun bir süre ve bir Türk akademisyenin yapabileceği en üst görevleri üstlenerek çalışabildiğim için Allah'a şükrediyorum.

Bu güzel ülkeye gitmeme vesile olanlara, bana güven duyarak bu üst görevi layık gören Sayın Devlet eski Bakanı Ekrem Ceyhun Bey'e ve benimle birlikte çalışan Kırgız, Türk bütün akademik ve idari kadroya ve de en önemlisi benimle birlikte 8 yıl adeta askerlik görevi yapan sevgili eşim Tülay Çevik Hanımefendi'ye teşekkür ve şükranlarımı sunuyorum.

Bu makaleyi benden isteyen sevgili meslektaşım, kardeşim ve dostum Prof. Dr. Cusuf Primbayev Hocam'a ve bütün Kırgız kardeşlerimize teşekkür ediyorum.

Allah Türk Dünyası'nı, Türkiye'yi, Kırgızistan'ı ve Kırgız Türk Manas Üniversitesi'ni korusun ve başarılı kılsın.